

Broumov

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Broumov

Nadmořská výška: 395 m n. m.

Počet obyvatel: 7 012

Adresa URL: www.broumov-mesto.cz

Okres: Náchod

GPS souřadnice: 50.585658N, 16.331815E

První pís. zmínka: 1256 (769 let)

PSČ: 550 01

Okolí a příroda Broumov

Adršpašské skály - Národní přírodní rezervaceAdršpašské skalní město je menší částí

Adršpašsko-teplických skal, které jsou tvořeny kvádrovými pískovci. Spolu s Teplickými skalami tvoří největší celistvé skalní město České republiky. Zároveň jsou tato dvě skalní města evropsky proslulým pojmem. Skalní město je zpřístupněno značeným prohlídkovým okruhem, který lze projít individuálně nebo za doprovodu místního průvodce s výkladem. Na prohlídkový okruh se platí vstupné. Prohlídku skal s průvodcem lze objednat v adršpašském informačním centru nebo u pokladny u vstupu do skal. Mezi známé útvary skalního města patří Milenci, Starosta a Starostová, Džbán, Homole cukru, Sloní náměstí,... Po horním jezírku nacházejícím se nad Velkým vodopádem se lze projet na pramici, na dolním jezírku (bývalá pískovna) funguje půjčovna lodiček. Adršpašské skály nabízí také množství terénů pro skalní lezení různé obtížnosti. Skalní lezení lze provozovat pouze ve vyznačených oblastech a za určitých pravidel. Správa Chráněné krajinné oblasti Broumovsko apeluje na horolezce, aby dodržovali podmínky udělené výjimky, a to zejména zákaz vstupu mimo oblasti povolené k lezení. Text výjimky je na internetových stránkách Českého horolezeckého svazu www.chs.cz. Další informace: <http://www.skalyadrspach.cz/>

Teplické skály - Národní přírodní rezervaceSkalní město ležící nedaleko Teplic nad Metují je nápadné výraznými souvislými skalními stěnami. Od menšího Adršpašského skalního města je tato oblast oddělena hlubokou Vlčí roklí (z jednoho skalního města do druhého lze projít po značené turistické stezce). Teplické skály jsou zpřístupněny prohlídkovým okruhem (délka 6 km), který je velmi dobře značen a doplněn informačními panely naučné stezky. Návštěvníci tak mají možnost seznámit se s historií skal a jejich objevováním, získají informace o turistice, horolezectví a živé a neživé přírodě. Textové údaje jsou doplněny fotografiemi a ilustracemi. Na prohlídkový okruh se platí vstupné. Všechny skalní útvary, které jsou velmi přiléhavě pojmenovány, jsou na místě označeny orientačními šipkami. Návštěvník tak může v Teplických skalách vidět například Skalní korunu, Krakonošovo párátko, Medvěda, Hlásku, Golema a jiné. Nejvýraznějším seskupením pískovcových bloků jsou Chrámové a Martinské stěny. Skalní lezení lze provozovat pouze ve vyznačených oblastech a za určitých pravidel (viz Užijte si Broumovsko - Sportovně). Správa Chráněné krajinné oblasti Broumovsko apeluje na horolezce, aby dodržovali podmínky udělené výjimky, a to zejména zákaz vstupu mimo oblasti povolené k lezení. Text výjimky je na internetových stránkách Českého horolezeckého svazu www.chs.cz. Další informace: <http://www.teplickeskaly.com/>

Broumovské stěny - Národní přírodní rezervaceBroumovské stěny skrývají mnoho kouzelných míst, která stojí za návštěvu v každém ročním období. Zdvihají se jihozápadním směrem z údolí řeky

Stěnavy. Z krajinářského hlediska se jedná o výrazný nesouměrný horský hřbet, z něhož vystupuje celá řada skupin pískovcových skalních útvarů, lemujících četné rokle. Několik roklí brázdí skalní masiv zpravidla od západu k východu. Nejznámější je Kovářova rokle - vede jí značená turistická cesta z Police n. M. do Broumova přes Hvězdu. Četné skalní hříby v oblasti Slavného a Božanovského Špičáku jsou ukázkou tzv. selektivního zvětrávání pískovcových skal. Nejzajímavější partie Broumovských stěn jsou přístupné díky husté síti značených turistických stezek, které umožňují poměrně pohodlný průchod jinak těžko průstupným terénem. Důležitou křižovatkou turistických cest je Hvězda. Hvězda - barokní kaple z 18. st. a dřevěná chata z 19. st. postavená ve švýcarském slohu (dnes restaurace) - zároveň patří mezi nejznámější výletní cíle Stěn. Skýtá se odtud nádherný výhled na Broumovskou kotlinu a okolní české i polské hory. Další četná vyhlídková místa (např. Božanovský Špičák, Koruna, Supí hnízdo) poskytují výhledy nejen na blízké skalní terény a další okolí Policka a Broumova, ale i na charakteristické hřebeny Krkonoš, Sovích hor, Orlických a Bystřických hor a přes Polsko až po vzdálený Králický Sněžník a Jeseníky. Jihovýchodní část Stěn je nejsnadněji přístupná z Machova nebo Božanova - oblast Božanovského Špičáku (773 m. n. m., nejvyšší vrchol Broumovských stěn) se značeným okruhem, Junácká vyhlídka a Bludiště. Zajímavým útvarem je skalní uskupení Kamenná brána a nedaleký vrch Koruna (769 m), odkud je také pěkný rozhled směrem do Polska. Broumovské stěny jsou přístupné nejen pro pěší turisty, ale částečně i pro cyklisty (horská a trekkingová kola) - v oblasti NPR je značeno několik km cyklostezek. Lezecké terény Broumovských stěn jsou podstatně méně využívané než na zbývajících pískovcových skalách Broumova. Skalní lezení lze provozovat pouze ve vyznačených oblastech a za stejných pravidel, jaká platí pro ostatní pískovcové oblasti Broumova. Správa Chráněné krajinné oblasti Broumovsko apeluje na horolezce, aby dodržovali podmínky udělené výjimky, a to zejména zákaz vstupu mimo oblasti povolené k lezení. Text výjimky je na internetových stránkách Českého horolezeckého svazu www.chs.cz OstašV dávných dobách představovala hora Ostaš útočiště pro polické obyvatelstvo, které se zde ukrývalo ve skalách během válek. Tyto časy připomínají i názvy některých skalních útvarů - např. Zrádce nebo Sluj českých bratří. Území Ostaše zpřístupňuje okružní turistická stezka: nachází se tu dvě menší skalní města - Horní labyrint a Dolní labyrint s Kočičím hradem. Stezka prochází i značnou část skalního okraje vrcholové plošiny s řadou upravených a jedinečných vyhlídek na Krkonoše, Broumovské stěny a Javoří hory. Vrcholová partie Ostaše je od r. 1956 Národní přírodní rezervací, taktéž Kočičí skály. Skalní oblast Ostaše je oblíbeným místem horolezců - na Pískovcové věži vede přes 500 výstupových cest různé obtížnosti. První horolezecký výstup byl podniknut na věž Cikánka v Horním labyrintu r. 1939. Skalní lezení lze provozovat pouze ve vyznačených oblastech a za určitých pravidel. Správa Chráněné krajinné oblasti Broumovsko apeluje na horolezce, aby dodržovali podmínky udělené výjimky, a to zejména zákaz vstupu mimo oblasti povolené k lezení. Text výjimky je na internetových stránkách Českého horolezeckého svazu www.chs.cz Jiráskovy skályZámeček Bischofstein a zřícenina hradu Skály, známé z díla Aloise Jiráska, se nacházejí nedaleko Teplic nad Metují. Hrad je poprvé připomínám r. 1393 a ještě dnes jsou zde patrné části zdí, zbytky hradní branky a schodů tesaných přímo do skály. Tyto pozůstatky středověkého hradu Skály lze obdivovat především při výstupu na skalní vyhlídku. Z vrcholu je krásný pohled na stolovou horu Ostaš, polské Góry Stolowe a na Orlické hory. Zřícenině hradu Skály je věnován jeden ze dvou panelů naučné stezky. Druhý panel naučné stezky seznamuje se životem Černého jezírka (název souvisí s tmavým zbarvením vody) - flórou a faunou. Zámeček Bischofstein byl přestavěn ze starší tvrze,

r. 1666, pro královéhradeckého biskupa Karla Sobka z Bílenberka a dlouhá léta potom sloužil jako letní rezidence i ostatním královéhradeckým biskupům. Dnes je zde restaurace a bývalé hospodářské objekty slouží pro ubytování. Skalní lezení lze provozovat pouze ve vyznačených oblastech a za určitých pravidel. Správa Chráněné krajinné oblasti Broumovsko apeluje na horolezce, aby dodržovali podmínky udělené výjimky, a to zejména zákaz vstupu mimo oblasti povolené k lezení. Text výjimky je na internetových stránkách Českého horolezeckého svazu www.chs.cz

Javoří horyJavoří hory chrání ze severu Broumovskou kotlinu a tvoří malebnou kulisu krajiny, kterou protéká řeka Stěna. Turistickým a lyžařským střediskem je oblíbená rekreační osada Janovičky (8 km po silnici z Broumova), se dvěma lyžařskými vleky a pestrou nabídkou ubytování a stravování. Pro pěší a cyklisty je určen hraniční přechod na turistické stezce Janovičky - Gluszyca. Po hřebeni Javořích hor vede, souběžně se státní hranicí, značená turistická stezka ze Starostína do Otovic. Další turistické cesty vycházejí např. z Ruprechtic, Meziměstí nebo Broumova. Na hřebenové cestě nad Janovičkami směrem k Rožmitálu je Třípanský kámen - hraniční mezník mezi Čechami, Slezskem a Kladskem s datováním 1732. Na nejvyšším vrcholu Javořích hor - Ruprechtickém Špičáku (880 m. n. m.) - je vybudována rozhledna poskytující výhled do Broumovské kotliny, na protější hřeben Broumovských stěn, Hejšovinu (Szczeliniec), Bor, Ostaš, Orlické hory, Turov nebo masiv Adršpašsko-teplických skal. Za dobré viditelnosti lze dohlédnout i na Vraní hory, Rýchory nebo Krkonoše. Výhledy na českou i polskou stranu jsou i z několika míst hřebenovky. V pásmu Javořích hor dlouhém asi 25 km jsou východně od Špičáku další výraznější kopce, jejichž rozsochy sbíhají ke Stěnavě: Hraniční vrch, Jelení vrch, Jedlový vrch, Šišák. Část Javořích hor lze přejet i na kole po 27 km dlouhé cyklotrase č. 4002 "Javoří hory".

Broumovská kotlinaBroumovská kotlina se rozprostírá mezi hraničním pásmem Javořích hor a výrazným hřebenem Broumovských stěn. Centrem je město Broumov, které tvoří východisko většiny turistických cest spojujících také jednotlivé vesnice. Určitou zvláštností Broumovské kotliny je klimatický rozdíl. Na hřebeni Broumovských stěn často vznikají frontální poruchy, jejichž následkem je inverze, kdy Broumovská kotlina bývá zahalena v mlze, zatímco na hřebeny Broumovských stěn a Javořích hor svítí slunce. Charakteristickým krajinným prvkem Broumovské kotliny jsou aleje podél silnic, které jsou nejkrásnější během jara a podzimu. Góry Stolowe - Národní park (PL)Ráz polských Stolových hor (Szczeliniec a Bledne Skaly) je zcela odlišný od ostatních pohoří v oblasti; nižší část dosahuje nadmořské výšky zhruba 750m n. m., horní část se skládá z několika samostatných skupin, které vystupují 100 - 150m nad okolí. Jednotlivé skály zvětrávají nestejně a vytváří tak rozdílné pásy se stržemi a fantastickými skalními útvary. Szczeliniec Wielki (919 m n. m) je nejvyšším vrcholem národního parku a zároveň nejvyšším pískovcovým vrcholem Polska. Jedná se o mohutnou plošinu zhruba 600 x 300m s krásným skalním městem, ohraničenou téměř ze všech stran 60m vysokými pískovcovými stěnami. Z vyhlídek na okrajových skalách plošiny se nabízejí úchvatné pohledy na okolní české i polské hory a Broumovskou kotlinu. Vyhlídka na jednom ze skalních útvarů je nejvyšším bodem celé oblasti (919 m n. m.) Množství pískovcových skal různých tvarů, hluboké pukliny, průrvy, labyrinty a tunely rozhodně stojí za návštěvu. V turistické sezóně se na okruhu platí vstupné. Sousední Szczeliniec Mały pro turistiku uzavřen. Bledne Skaly (852 m n. m.) Skalní město je vypreparované z mohutné pískovcové lavice. Jedná se o labyrint rozsedlin o hloubce 6 - 8 m mezi mohutnými bloky skal, kde skalní formy tvoří téměř pravidelnou síť částečně klenutých průchodů - bludiště. Těmito průchody je vedena prohlídková trasa, která zpřístupňuje nejzajímavější partie Bledných skal. V turistické sezóně

se na okruhu platí vstupné. Skalne Grzyby (skalní hříby) - uskupení rozmanitě tvarovaných pískovcových skalek. Skály svými tvary připomínají hříby, palice apod. Výchozí bod pro návštěvu národního parku Góry Stolowe: obec Karlów na silnici č. 387 z Kudowí Zdr. do Radkówa. Další informace o NP Góry Stolowe: <http://www.pnsg.pulsar.net.pl>

Řeka Stěna
Řeka Stěna protéká Broumovskou kotlinou zhruba střední částí od SZ, kde u obce Starostín přitéká z Polska, směrem k JV, kde znovu pod obcí Otovice vstupuje na území Polska - níže v Kladské kotlině se stává levobřežním přítokem řeky Nysa Kłodzka. Na svém pravobřeží v celé délce podtéká řadu vrchů a elevací s výrazným převýšením nad tokem řeky (Sokol 504m na hranicích u Starostína, již vzpomínaný Mlýnský vrch, Spořilov 467m u Broumova a Hoprich u Otovic). Pravý příkrý břeh Stěnavy má často charakter nárazového břehu s erozně obnaženým horninovým profilem. Skalní výchozy jsou často selektivně i gravitačně značně načleněné a mají pestrý reliéf. Pro geologický, geomorfologický a často i paleontologický význam je řada těchto výchozů evidována jako významné prvky přírody a probíhá jejich postupné přírodovědné a krajinářské zhodnocení (např. Permská stěna v Hynčičích, V Ráji, Pod klášterní zahradou, Hoprich u Otovic aj.). Pravobřežní přítoky Stěnavy (od severu Verneřovický potok, Jetřichovský potok, Křinický potok, Martínkovický potok a Božanovský potok) mají pramenné oblasti v Broumovských stěnách a severnější části linie vnějších křídových kuest; jen Hejtmánkovický potok odvodňuje plochý terén uprostřed kotliny. Všechny levobřežní přítoky Stěnavy (Vižňovský potok, Ruprechtický potok, Uhlířský potok, Hejmánkovický potok, Benešovský potok, Černý potok a Šonovský potok) pramení v Javořích horách a odvodňují je. I u těchto potoků (převážně na středním a spodním úseku) se na jejich východním levobřeží vytvořily erozí úseky s morfologicky zvýrazněným nárazovým břehem (skalní stěny, skalní sruby).

